

zastran kmečkih zadrug in rentnih posestev. Zadruga se do današnjega dne še nikjer niso prav razvile, ker je vlada premalo sodelovala. Kolikor se jih je pa razvilo n. pr. posojilnice, storile so ljudstvu veliko dobrot.

Naj se kmetje in delavci v zadrugah družijo, po tej poti je najti pomoči, kje drugje ne; od države ne smemo pričakovati, da nam bode kedaj kruh rezala, kakor oče otrokom; ljudstvo si mora kruh pridelati in priskrbiti samo, dandanašnji pa bode to zamoglo le v dobro urejenih zadrugah. Nikjer na svetu delavci niso tako dobro plačani, kakor na Angleškem, ker so tam skoraj vsi v zadrugah (Frades Unions) združeni; ali ker v dobro urejenih zadrugah demokratičnih hujšakačev in nemirnežev ne trpijo, zato demokratom zadruga mrzé, zato jim je vsakatera zadruga trn v peti. Leon XIII. so pisali v okrožnici »Rerum novarum« takole: »Z veseljem vidimo, da se povsod napravljajo družbe (zadruga), obsegajoče ali samo delavce, ali pa delavce in gospodarje; želeti je, da bi rastle v svojem številu in delokrogu«. Tako nas uči od Boga razsvetljeni veliki duhovnik na Petrovem prestolu — demokrat pa pravi, da zadruga niso za nič. Krščanski kmet, kateremu bodeš pa verjel?

O rentnih posestvih trdé prebrisani demokrati: »rentna posestva se ne smejo ne prodati, ne zadolžiti, ne podedovati, dokler ni cela kupnina plačana« zadruga kupi posestvo in jo »izroči« potem jednemu prošnjiku v rabo s pogojem, da izplača kupnino v četrletnih obrokih.

Te besede je demokrat nekako čudno sestavil, tako, da bode treba pojasniti. Leto za letom prihaja več kmetov na boben; včasih pride kak kupec, ter se posestvo proda po svoji vrednosti, včasih pa kupca ni, in potem se lahko odda dom za polovico ali tretjino cene. Kdo pa pri tem navadno vse izgubi? Kmetica je upnikom vedno jenjavala, dokler je bilo kaj dobiti, in nazadnje, ko pride dražba, zanjo ne ostane ničesar več.

Na Koroškem se je prodalo od leta 1868. do 1892. podražbi 4101 posestvo, dolgovi so bili 17,000.000, skupilo se je 9,000.000; na Kranjskem 10.190 posestev, 15,000.000 dolgovi, skupilo se je 9,000.000; na Štajarskem 16.000 posestev, 69,000.000 dolgovi, skupilo se je 34,000.000.

Tako se je pri dražbah izgubilo na Štajarskem 35 milijonov, na Kranjskem 6 milijonov, na Koroškem 8 milijonov!

Da bi se kmečka posestva ne prodajala več tako v zgubo, hotela je država napraviti postavbo, da mora zadruga posestvo po cenilni vrednosti kupiti, ako kdo drugi več ne ponudi, ter posestvo dati prejšnjemu gospodarju tako rekoč v najem nazaj, pod tem pogojem, da skozi deset ali dvajset let, kakor bodo kmetje sami v zadrugi določili, vsako četrletje jeden obrok povrne; ako pa hoče zadruga prej svoj dolg vrniti, pa vrne, kadar hoče. Da zadruga ne more pustiti posestva brez dovoljenja prodajati, dokler ni plačano, je jasno, da bi ga posestnik podedovati ne smel, je pa neresnično; § 52 predloga pravi: »Zadruga je zavezana izbrati kot naslednika na posestvu tistega, ki je bil za to odločen od posestnika«.

Združna in rentna postavba bi bila za kmete velika dobrota. Sama zase res kmeta ne bo rešila propada, ali ona bi bila prvi korak pravega postavodajstva; res, s prvim korakom do konca ne pridemo, a brez prvega koraka ne bomo prišli nikamor. (Dalje prih.)

Cerkvene zadeve.

Blagoslovitev sv. križevega pota v Framu.

Na god sv. nadangela Mihaela, dne 29. sept. so č. P. Nikolaj Meznarič blagoslovili lep nov naslikan križev pot za našo farno cerkev, ko so starega dobili sv. Trije Kralji črešnovske župnije. Nove podobe so krasno izdelane po Firihu, eden seženj visoke; okviri so krasno zrezljani. Celo delo stane 600 goldinarjev, čijih 250 gl. je eden dobrotnik donesel.

Že v soboto večerko ob 3. uri se je začelo spovedavanje, pri katerem so delovali peteri gospodi spovedniki. O 5. uri so bile slovesne večernice; ob večni luči pa so med slovesnim zvonenjem topiči doneli s starega strelišča z novim veseljem, ter bližnjim in daljnim sosedom donasali vabilo k slovesnosti naslednjega dneva.

Nedeljo so se začele sv. maše služiti že ob 5. uri; rano službo božjo so v naše veliko veselje opravljali naš rojak, č. g. Matija Koren, vrli župnik v vrlem Žalcu za nemškim Celjem. Potem je sledila sv. maša, katero so služili č. g. zlatomašnik Ciringar.

Ob 1/2 10. uri pa se je zbralo obilno ljudstvo pri kapeli sv. Janeza sred vasi, ki se je vvrstilo v dolgo procesijo: najprej otroci, potem rokodelci, kmeti, opletene deklce 80 s tronom M. D. Potem pa je sledilo 28 mladeničev, ki so nesli okinčane podobe sv. križevega pota; za njimi so šli gospodi duhovniki, na koncu pa ženske. Dolga vrsta pobožnikov se med molitvijo, petjem in strelbo počasi pomika v farno cerkev sv. Ane, kjer so č. P. Nikolaj v jedrnatih pridigi nam razlagali važnost in korist sv. križevega pota, potem blagoslovili podobe in križce, zmolili sv. križni pot, in zapeli »Zahvalnico« — in začnejo pozno sv. mašo, med katero je bilo darovanje sveč in denarjev in sv. obhajilo, skupno pri 600 oseb. —

Pri obedu so se vršile napitnice na sv. Očeta, knezoškofa, č. g. kvardijana, in še posebno na č. gosp. blagoslovitelja, P. Nikolaja, ki so nam donesli tri zlata jabelka: pridigo, križni pot, sv. mašo; tudi na č. g. M. Korena in vse navzoče sosedne duhovnike.

Večerko ob 3 1/2 smo se v slovesnih večernicah, petih litanih zahvalili M. D. kraljici angelov — za vse sprejete dobrote; ob večernem mraku pa smo se podali: in viam pacis — veselo domov.

Gospodarske stvari.

Trgatev gorice.

Bog je Noju pri žrtveniku obljubo dal, da se bodo v prihodnje letne dobe redno vrstile. In vsak taki čas ima za-se nekaj posebnega. Še zima ni brez veselja. Bolj pa nas razveseljuje spomlad, ki nam prinese neštivilno lepih rožic, ki ozeleni gaje, vzbudi tičice, ki človeka začarajo, ki prečudežno okinča vsa drevesa. Poletni čas daje in obeča kmetiču različno veselje, katero mu rodovitna jesen spolni. Kadar meseca julija tičice potihnejo, začne čudežna stvar božja — čuriček, črkati, in zmučen viničar odpre svoje spalnice okno, ter ga celo noč posluša, ker oznanjuje mu veselo branje. Na zračnem griču pa drdra klopotec. Drrrr — dobro leto, dobro leto, dobro leto! in vabi mejaše v trgatev rodne gorice.

1. Pred trgatvijo. — Ko se bliža čas branja, moramo si posodo oskrbeti. Za mošt so najboljši novi polovnjaki; daj jih zmeriti, da ne boš ti, ne kupec go-ljufan. Morajo biti zaparjeni, da ne točijo, in moštu